

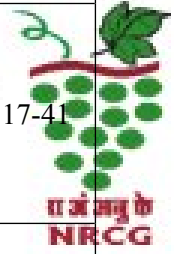

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र
या आठवड्यातील हवामान अंदाज

गुरुवार (2/04/2026) – बुधवार (08/04/2026)

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	ढगांचे आच्छादन	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास) किमान-कमाल	सापेक्ष आर्द्रता %
	किमान	कमाल				
नाशिक	15-18	32-34	नाशिक, ओझर, कळवण, पिंपळगाव बसवंत, दिंडोरी, पालखेड, लोणी- गुरु-बुध-पाऊस नाही. वणी - शुक्र, बुध- रिमझिम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	11-26	18-27
 पुणे	16-20	33-36	कांचन, पाटस, यवत, इंदापूर, नारायणगाव -गुरु - रिमझिम पाऊस बारामती- गुरु- बुध-पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	08-21	17-41
सोलापूर	15-21	32-36	सोलापूर, पंढरपूर - गुरु - बुध - पाऊस नाही. लातूर, नान्नज-गुरु, शुक्र, शनि- रिमझिम पाऊस. औसा, वैराग, बाशी, तुळजापूर - गुरु, शुक्र- रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	07-24	15-41
सांगली	17-22	33-37	मिरज, सांगली, कवठा - गुरु, शुक्र, शनि- रिमझिम पाऊस. शिरगुप्पी, शेटफळ- गुरु, शुक्र- रिमझिम पाऊस. पळशी - गुरु - बुध - पाऊस नाही. वाळवा, पलूस, खानापूर विटा- गुरु - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	06-22	16-44
विजयपुरा	20-24	35-37	चडचन, तिकोटा, तेलसांग, विजयपुरा – गुरु – बुध – पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	05-24	14-29
हैदराबाद	21-24	36-38	हैदराबाद, मेडचल - सोम - रिमझिम पाऊस. झहिराबाद - गुरु- बुध - पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	05-12	18-32

सातारा	15-21	32-36	खटाव, सातारा- गुरु – बुध – पाऊस नाही. . फलटण-गुरु-रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	07-23	15-41
अहमदनगर	17-22	33-35	अहमदनगर, संगमनेर, श्रीगोंदा, . राहाता, कोपरगाव- गुरु, शुक्र- रिमझिम पाऊस. अकोले, कर्जत, जामखेड – गुरु – बुध – पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	12-22	16-34
जालना	19-23	33-37	मंठा- गुरु, शुक्र, शनि- रिमझिम पाऊस. जाफनाबाद- रवि, सोम- रिमझिम पाऊस. अंबड, घनसावंगी, जालना- शुक्र- रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	08-19	17-29
बुलडाणा	19-22	31-34	बुलडाणा, चिखली - गुरु, शुक्र - रिमझिम पाऊस. द. राजा - शुक्र - रिमझिम पाऊस. सिंदखेड - गुरु - बुध - पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	07-22	20-36
कोल्हापूर	16-21	34-36	कागल, करवीर, गगन-बावडा – गुरु, शुक्र- रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	11-22	17-40
बंगळूर ग्रामीण	19-22	33-36	अनेकल, दोड्डाबल्लापूर, बंगळूर - पूर्व, बंगळूर - उत्तर, बंगळूर – शनि, रवि - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	05-17	15-34
बेलागावी	16-21	32-35	बेळगावी, गोकाक, चिकोडी - गुरु, शुक्र - रिमझिम पाऊस. अथनी - गुरु, शुक्र, शनि - रिमझिम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	09-20	18-49
बिदर	20-23	36-38	बसवकल्याण, हुमनाबाद - गुरु, शुक्र, शनि - रिमझिम पाऊस. बिदर – गुरु – बुध – पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	05-13	12-27
बागलकोट	20-24	35-37	बागलकोट, जमखंडी, हुंगुंड, मुधोळ – गुरु – बुध – पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	05-24	14-29

टीप: वरील हवामान माहिती खालील संकेतस्थळांवर दिलेल्या हवामान अंदाजाचा सारांश आहे

https://www.wunderground.com/?cm_ven=cgi

<https://imdagrmet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकृअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र अचूकतेचा दावा करत नाही.

II. पाणी व्यवस्थापन

अपेक्षित पॅन बाष्पीभवन: 5.0-6.5 मिमी

शिफारस केलेले सिंचन प्रमाण:

1. जर माती वाप्सा (क्षेत्र क्षमता) स्थितीत असेल तर द्राक्षबागेला पाणी देऊ नये.
2. बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंगमचा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रूट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.
3. काढणीपर्यंत घडाच्या परीपक्व अवस्थेत ठिबकद्वारे 8,500 to 11,050 लि./एकर/दिवस पाणी द्यावे.
4. जेथे तापमान ३५ अंश सेल्सिअस ओलांडत असेल तेथे, साखरेचा जलद संचय होण्यासाठी कापणीच्या अवस्थेपर्यंत पिकण्याच्या काळात सिंचन रोखू नये, कारण यामुळे घड मोकळे होतील, ज्यामुळे उत्पादनाच्या गुणवत्तेवर परिणाम होईल. हे विशेषतः हलकी माती आणि क्षारयुक्त मातीच्या बाबतीत खरे आहे.
5. खरड छटणी केल्यावर, अंकुर वाढीच्या अवस्थेत, दररोज 8,500 to 11,050 लि./एकर सिंचनासाठी पाणी द्यावे. जर सिंचनाच्या पाण्याचे क्षारता 1 dS/m पेक्षा कमी असेल, तर दररोज 6400 - 8300 लि./एकर द्यावे.
6. वाढ आवश्यकतेपेक्षा जास्त असल्यास, सिंचन पाणी वापर कमी करून 4250 - 5,500 लि./ एकर करावे. तरीही वाढ आटोक्यात आणता येत नसेल, तर वाढ नियंत्रणात येईपर्यंत सिंचन थांबवावे.
7. छटणी केलेल्या वेलींचे दोर शेडनेटने झाकून टाकावे, उपलब्ध असल्यास, एकसमान अंकुर फुटण्यासाठी तसेच सिंचनाच्या पाण्याची गरज २०-२५% कमी करावी. शेडनेट कव्हेरेजमुळे कॉर्डनवरील तापमानाचा प्रभाव कमी होईल. तथापि, 3-5 पानांच्या अवस्थेनंतर शेडनेट काढून टाकावे. शेडनेट उपलब्ध नसल्यास, कळ्यांवर उष्णतेचा प्रभाव कमी करण्यासाठी उच्च उष्णतेच्या काळात म्हणजे दुपारी 2-3 वाजता कॉर्डनवर पाण्याने फवारणी करावी.
8. सिंचनासाठी कमी पाण्याची उपलब्धता असण्याची शक्यता असल्यास, छटणी करताना बांध (संपूर्ण द्राक्षबागा नाही) भरून टाकावे आणि बांधाच्याला आच्छादित करावे. बांधाच्याला पूर आल्याने रूट झोनमध्ये जमा झालेला मीठाचा भार कमी होईल आणि मलचिंगममुळे मातीच्या पृष्ठभागावरील पाण्याचे बाष्पीभवन कमी होईल. अशाप्रकारे, यामुळे जमिनीतील मिठाचे प्रमाण कमी होईल आणि

त्याच वेळी माती संतृप्त होईल ज्यामुळे योग्य अंकुर फुटेल. शिवाय, सिंचनासाठी कमी पाणी उपलब्ध असले तरीही नवीन उगवलेल्या कोंबांना खारटपणामुळे नुकसान होणार नाही.

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे
ICAR-National Research Centre for Grapes, Pune

माती आणि पोषक व्यवस्थापन :

पिकणे आणि कापणीच्या अवस्थेत:

1. सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा 0-0-50 25 किलो / एकर 3-4 भागामध्ये पुढील दोन आठवड्यांसाठी वापरा. एकूण पोटॅशियम अर्ज (SOP) अंदाजे असावा. या अवस्थेत 60 किलो/एकर. मॅग्नेशियम सल्फेट 10 किलो/एकर दोन भागामध्ये वापरावा.
2. मॅग्नेशियम सल्फेट आणि पोटॅशियम सल्फेट 4 ग्रॅम / ली ची चुनखडीयुक्त जमिनीत फवारणी करावी.
3. पावडर बुरशी संसर्ग होण्याची शक्यता. द्राक्षाच्या वेलात पोटॅशियमची पातळी एकतर पर्णसंबंधी स्प्रे 4-5 ग्रॅम सल्फेट ऑफ पोटॅश / ली आणि ठिबक 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश / ली द्वारे वाढवावा जर गेल्या 20 दिवसांपासून लामू केले नाही.
4. पानांचे कुरळे होणे/किरकोळ पाने पिवळी पडणे (पोटॅशियमची कमतरता) आणि माइट्सचा संसर्ग आढळल्यास, प्रथम माइट्स नियंत्रित करा आणि नंतर पोटॅशियमच्या कमतरतेची काळजी घेण्यासाठी सल्फेट ऑफ पोटॅश 5 ग्रॅम / ली फवारणी करावी आणि शेवटपासून लामू न केल्यास 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश / ली ड्रिप करा. 20 दिवस.
5. बेरी क्रॅकिंगच्या समस्या टाळण्यासाठी/कमी करण्यासाठी छतमध्ये पुरेसा सूर्यप्रकाश आणि हवेच्या हालचालीसाठी छत व्यवस्थापित करा.

विश्रांतीचा कालावधी

फेब्रुवारी-मार्चमध्ये द्राक्षे काढल्यानंतर द्राक्षांचा साठा संपतो. खरड छाटणीनंतर, जोपर्यंत प्रकाशसंश्लेषण सक्रिय पाने तयार होत नाहीत, तो द्राक्षांचा साठा आहे जो वेळीच्या वाढीस आणि विकासास मदत होते. म्हणून, खालील सल्ला दिला जातो:

1. सध्याची पाने सुकण्यापासून वाचवण्यासाठी फक्त गरजेनुसार सिंचन द्यावे आणि प्रकाशसंश्लेषण क्रियेद्वारे वेळीचा साठा वाढवण्यात हातभार लावावा. आठवड्यातून एकदा सिंचनासाठी लामणाच्या पाण्याचे प्रमाण 5000 - 6000 लि/एकर अंदाजे असावे. अंकुरावर नवीन वाढ दिसल्यास पाणी कमी/थांबवण्याची काळजी घ्यावी. तापमान ४०°C पेक्षा अधिक झाल्यास, दर पाचव्या दिवशी प्रति एकर १०,००० ते १२,००० लिटर सिंचन पाणी द्यावे. पाण्याचे नियोजन अशा प्रकारे करावे की, नवीन कॉब फुटणार नाहीत आणि अस्तित्वात असलेली पाने वाळून गळून पडणार नाहीत.

2. खरड छटणी होत नाही तोपर्यंत 10-15 किलो युरिया, 25-30 किलो एसएसपी आणि 10-15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश प्रति एकर 15-20 दिवसांनी द्यावा.

3. द्राक्षबागेला पूर येण्याचा सल्ला दिला जात नाही कारण त्यामुळे पाण्याचा अपव्यय होईल. सिंचनाचे पाणी फक्त रुट झोनमध्ये केंद्रित करावे.

खरड छटणी:

1. जर पुढील 10-15 दिवसांत खरड छटणीचे नियोजन केले असेल, तर खरड छटणीच्या हंगामासाठी पोषक तत्त्वे आणि पाणी वापराचे वेळापत्रक नियोजन करण्यासाठी माती आणि पाण्याचे परीक्षण करण्याचा सल्ला दिला जातो.
2. जर माती चुनखडीयुक्त असेल तर जमिनीतील वेर्लीमध्ये 50 किलो/एकर सल्फर टाकावा. कॅल्शियम कार्बोनेटची काळजी घेण्यासाठी त्याची कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी गंधक जमिनीत व्यवस्थित मिसळले पाहिजे. शेणखत/ कंपोस्टमध्ये गंधक मिसळल्याने त्याची कार्यक्षमता आणखी सुधारते.
3. ज्या द्राक्षबागांमध्ये सोडीयमची समस्या आहे, तेथे माती एक्सचेंज कॉम्प्लेक्समधून सोडियम काढून टाकण्यासाठी जमिनीत जिप्सम टाकावा. चुनखडीयुक्त जमिनीच्या बाबतीत, सल्फरचा वापर तत्सम कारणासाठी करावा.

काढी ची वाढ अवस्था:

1. कॉंब फुटल्यानंतर 5-6 भागांमध्ये 50 किलो युरिया/एकर टाकावा. चुनखडीयुक्त जमिनीत, युरियाचा वापर करू नका, त्याऐवजी अमोनियम सल्फेट 85 किलो/एकर किमान 7-8 फुटांमध्ये अंकुर फुटल्यापासून वापरावा.
2. अंकुरांची जोमदार वाढ झाल्यास, नायट्रोजन वापरणे थांबवावे आणि नायट्रोजन वापरणे पुन्हा सुरु करण्यापूर्वी वाढ स्थिर होण्याची प्रतीक्षा करावी. तरीही वाढ होत राहिल्यास सिंचन कमी करावे. नंतर जेव्हा वाढ इच्छित स्तरावर ठेवली जाते तेव्हा पुन्हा सुरु करावे.

III. कॅनोपी व्यवस्थापन

द्राक्षबागेतील सध्याच्या वाढीच्या अवस्थेनुसार आणि हवामानाच्या परिस्थितीनुसार खालील अवस्थेतील करावयाच्या उपाययोजना.

१) काढणीच्या अवस्थेतील द्राक्ष बाग व्यवस्थापन:

या अवस्थेत असलेल्या बागेला मण्यांची टवटवीत, रसाळ आणि आकर्षकता टिकवून ठेवण्यासाठी पुरेशा सिंचनाची अत्यंत गरज असते. अनेक द्राक्ष बागांमध्ये असे दिसून आले आहे की, शेतकरी वेलींना पाणी देणे टाळत आहेत. अशा बागांमधील मण्यांमध्ये साखरेचे प्रमाण लवकर वाढू शकते, परंतु 'घड सुकणे' ही एक मोठी समस्या निर्माण होऊ शकते. यामुळे वेलीची पाण्याची गरज आणि पुरवठा यांचा समतोल बिघडतो, परिणामी द्राक्षांचे मणी सुकून ते काळे पडणे म्हणजेच 'ममीफिकेशन' होण्याचा धोका वाढतो. उपाययोजना: ही समस्या रोखण्यासाठी बागेला आवश्यकतेनुसार पुरेसे पाणी द्यावे. ज्या बागांमध्ये रंग भरण्याची किंवा पाणी उतरण्याची अवस्था नुकतीच सुरु झाली आहे, अशा बागेत कॅल्शियम आणि मॅग्नेशियमची पानाद्वारे फवारणी केल्यास काही प्रमाणात फायदा होऊ शकतो.

२) खरड छाटणी आणि त्याचे व्यवस्थापन:

द्राक्षांच्या काढणीनंतर बागेत खरड छाटणी (फॉइशन प्रूनिंग) ही महत्त्वाची प्रक्रिया करणे आवश्यक असते. साधारणपणे फळांमधील काढणी पूर्ण झाल्यानंतर ही छाटणी केली जाते. खरड छाटणी करण्यापूर्वी द्राक्ष बागेला सुमारे ३० ते ३० दिवस विभागीची गरज असते. छाटणीच्या किमान १५ दिवस आधी चर खोदण्याचे काम पूर्ण करावे. साधारणपणे ३ ते ४ इंच खोल आणि 1.5 ते २ फूट रुंद चर खोदावा. शिफारसीनुसार आवश्यक अन्नद्रव्यांचा पुरवठा या चरामध्ये करावा. खतांचा वापर केल्यानंतर मुळांना इजा होऊ नये म्हणून चर त्वरित बुजवून घ्यावेत. मुळे दीर्घकाळ प्रखर सूर्यप्रकाशात उघडी राहिल्यास बागेत डेड आर्म किंवा फांद्या वाळण्याची समस्या उद्भवू शकते. खरड छाटणी करताना काडीवर फक्त एक डोळा राखून छाटणी करावी, ज्यामुळे वेलीवर एकसारखी फुट होण्यास मदत होते. ओलांड्यावरील डोळे फुटण्यासाठी आणि सुलभ अंकुरणासाठी हायड्रोजन सायनॅमाइड @ २०-२५ मिली प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात वापरल्यास डोळा फुटण्यास मदत होते.

३) री-कट नंतरचे द्राक्ष बाग व्यवस्थापन:

री-कट केलेल्या बागेमध्ये मुख्य खोड तसेच ओलांडा यांचा विकास होणे अपेक्षित असते. खोडाचा विकास होत असताना नवीन फुटीची वाढ जोमाने होणे आवश्यक आहे. या अवस्थेत अन्नद्रव्य व्यवस्थापन अत्यंत महत्त्वाची भूमिका बजावते. नत्रयुक्त आणि स्फुरदयुक्त खतांचा जमिनीद्वारे पुरवठा केल्यास शाखीय वाढीला चालना मिळते. ज्या बागेच्या माती परीक्षण अहवालांमध्ये चुना (कॅल्सिम कार्बोनेट) उपलब्ध असल्याचे दिसून येते, तिथे गंधकाचा वापर केल्यास जमिनीचा सामू कमी करण्यास मदत होते. पुरेशा सिंचनासह नत्राचा पुरवठा केल्यास वेलीची वाढ जलद गतीने होते.

खोडाचा विकास करण्यासाठी "स्टॉप अँड गो" ही पद्धत वापरली पाहिजे. या पद्धतीमध्ये, जेव्हा कोवळ्या फुटीची वाढ ८ ते ९ पानांच्या अवस्थेपर्यंत पोहोचते, तेव्हा ६ ते ७ पानांवर शेंडा खुडणी करावी. यामुळे बगलफुटीच्या वाढीला वाव मिळतो. या फुटलेल्या बगलफुटी पुन्हा ३ ते ४ पानांवर खुडाव्यात आणि वरच्या डोळ्यापासून निघालेली फूट बांबूच्या साह्याने बांधून ती खोडाच्या पुढील टप्प्यासाठी वाढू द्यावी. वेलीवर ३ ते ४ पाने राखून ठेवल्यामुळे तिथे अन्नाचा साठा होण्यास मदत होते, परिणामी खोड अधिक जाड आणि मजबूत बनते. ओलांड्याचा विकास देखील याच पद्धतीने केला जातो.

4) खुंट रोप / रुटस्टॉक व्यवस्थापन :

जानेवारी-फेब्रुवारी दरम्यान शेतात लावलेली खुंट रोप / रुटस्टॉक आतापर्यंत मुळांच्या विकासामुळे स्थिरावली असण्याची शक्यता असते. शेतात खुंट रोपे स्थिरावणे याचा अर्थ केवळ जमिनीत मुळांचा विकास होणे असा नसून, जमिनीच्या वर फुटीचा देखील विकास होणे असा आहे. शेतातील संतुलित खुंट रोपांमध्ये मूळ आणि फूट यांचे गुणोत्तर योग्य असणे आवश्यक आहे. हा विकास साधण्यासाठी योग्य सिंचन आणि अन्नद्रव्य व्यवस्थापनात प्रामुख्याने नत्र आणि स्फुरद युक्त खतांच्या ग्रेडचा वापर करणे गरजेचे आहे. ज्या

बागांमध्ये सिंचनाच्या पाण्याची कमतरता आहे, तिथे आच्छादनाचा (मल्टिव्हंग) वापर करावा. तसेच बागीभवनाद्वारे होणारा पाण्याचा अपव्यय टाळण्यासाठी, सिंचन प्रामुख्याने पहाडे किंवा सायांकाळी उशिरा करणे अधिक फायदेशीर ठरते.

ICAR National Research Centre for Grapes, Pune

IV. रोग व्यवस्थापन

खरड छाटणी नंतरचे दिवस	रोगांचा धोका			
	केवडा	भुरी	बुरशीजन्यकरपा	इतर
190	नाही	कमीत कमी	नाही	जिवाणू करपा- नाही. तांबेरा - नाही

तापमान वाढत असल्याने, ओलांड्यावरती पाण्याची फवारणी घ्यावी.

ज्या भागात छटणी लवकर केली जाते, अशा ठिकाणी दुस्यम संसर्ग रोखण्यासाठी मॅकोझेब किंवा कॉपरयुक्त मिश्रणे हायड्रोजन सायनामाइडच्या मिश्रणात मिसळावीत.

V. कीड आणि त्याचे व्यवस्थापन

वाढीचा टप्पा: ऑक्टोबरमधील छटणीनंतरचा वेरायझन टप्पा

- पिठ्या ढेकणांच्या व्यवस्थापनासाठी बुप्रोफेझिन २५ एससी @ १.२५ मिली/लिटर पाण्यात किंवा स्पिरोटेट्रामॅट १५.३१ ओडी @ ७०० मिली/हेक्टर (पीएचआय ६० दिवस) वापरले जाऊ शकते. कीटकनाशकांच्या फवारणीसाठी पीएचआय (PHI) पाळता येत नसल्यास, पिठ्या ढेकणांचा प्रादुर्भाव झालेल्या वेळींना टॅग करा आणि पिठ्या ढेकणांना धुवून काढण्यासाठी, कोणत्याही ट्रायसिलोक्सेन पॉलीइथर-आधारित सर्फॅक्टंटचा वापर करा, जो प्रति लिटर पाण्यात ०.३ मिली या प्रमाणात असतो. यासाठी एकाच गनने प्रति वेळी १०-१२ लिटर पाणी वापरावे. त्यानंतर साध्या पाण्याने वेळी धुवाव्यात.
- बहुतेक द्राक्ष क्षेत्रांमध्ये माइटचा प्रादुर्भाव वाढू शकतो. जर माइटचा प्रादुर्भाव आढळून आला, तर सल्फर 80 WDG @ 1.5-2.0 g/L किंवा अबामेक्टिन 1.9 EC @ 0.75 ml/L (PHI 30 दिवस) किंवा बायफेनाझेट 22.6 SC @ 0.5 ml/L (PHI 30 दिवस) यांचे पाणी वापरून फवारणी करावी.

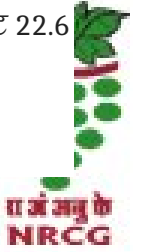

वाढीचा टप्पा: पुनर्कापणीनंतर नव्याने कलम केलेल्या द्राक्षबागा

- पुनर्कापणीनंतर नवीन द्राक्षबागांमध्ये थ्रिप्सच्या व्यवस्थापनासाठी, जेव्हा थ्रिप्सची संख्या प्रति फांदी ५ किंवा त्याहून अधिक असेल, तेव्हा नॅपसॅक फवारणी यंत्राचा वापर करून स्पिनोसॅड ४५ एससी @ ०.२५ मिली/लिटर, स्पिनेटोरम ११.७ एससी @ ०.३ मिली/लिटर, सायनट्रॅनिलिप्रोल १० ओडी @ ०.७ मिली/लिटर, इमामेक्टिन बेंझोएट ५ एसजी @ ०.२२ ग्रॅम/लिटर किंवा फिप्रोनिल ८० डब्ल्यूजी @ ०.०६२५ ग्रॅम/लिटर पाणी यांसारख्या प्रभावी कीटकनाशकांची नियमित फवारणी करा.

वाढीचा टप्पा: फळछटणीनंतरचा विश्रांतीचा टप्पा

- पिठ्या ढेकूण (mealybug) बाधित झाडांवर बुप्रोफेझिन 25 SC (१.२५ मिली प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात) वापरून प्रत्येक झाडासाठी १.५-२.० लिटर पाणी देऊन डाग धुवून काढा.

- काढणीनंतर वेलीच्या विश्रांतीच्या अवस्थेत माइटचा प्रादुर्भाव आढळून आल्यास, सल्फर 80 WDG @ 1.5-2.0 ग्रॅम/लिटर किंवा अबामेक्टिन 1.9% EC @ 0.75 मिली/लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करता येते.

वाढीचा टप्पा: खरड छोटणीनंतर कोंब फुटणे

- खरड छोटणी केल्यानंतर कळी फुटण्याच्या वेळी, पत्ती बीटल आणि मिलीबगमुळे होणाऱ्या अंकुरांच्या विकृतीवर नियंत्रण मिळवण्यासाठी इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एसएल (०.४ मिली प्रति लिटर पाणी) या औषधाची प्रतिबंधात्मक फवारणी करा.
- पत्ती बीटलच्या व्यवस्थापनासाठी, पहाटेच्या किंवा संध्याकाळच्या वेळी इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एसएल @ ०.४ मिली प्रति लिटर किंवा फिप्रोनिल ८० डब्ल्यूजी @ ०.०६ ग्रॅम प्रति लिटर किंवा लॅम्डा सायहॅलोथ्रिन ४.९ सीएस @ ०.५ मिली प्रति लिटर पाण्यात फवारा.

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे
ICAR-National Research Centre for Grapes, Pune

